Yttrande från Regionkommittén om ”Förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om att inrätta ett integrerat handlingsprogram inom livslångt lärande”

(2005/C 164/07)

REGIONKOMMITTÉN HAR AVGETT DETTA YTTRANDE

med beaktande av

förslaget till Europaparlamentets och rådets beslut *om att inrätta ett integrerat handlingsprogram inom livslångt lärande* (KOM(2004) 474 slutlig – 2004/0153 (COD)),

kommissionens beslut av den 15 juli 2004 att rådfråga kommittén i detta ärende i enlighet med EG-fördragets artikel 265 första stycket och artikel 149,

ordförandens beslut av den 5 april 2004 att ge utskottet för kultur och utbildning i uppdrag att utarbeta yttrandet i ärendet,

det utkast till yttrande CdR 258/2004 rév. 2 som antogs av utskottet för kultur och utbildning den 7 december 2004, (föredragande: **Christina Tallberg,** landstingsledamot, Stockholms läns landsting (SE–PSE),

och av följande skäl:

kommissionens meddelande om Europeiska unionens nya handlingsprogram efter 2006 (KOM(2004) 156 slutlig)

kommissionens meddelande till rådet och Europaparlamentet: ”Bygga en gemensam framtid: Politiska utmaningar och budgetmedel i ett utvidgat EU 2007–2013” (KOM(2004) 101 slutlig).

Antog enhälligt följande yttrande under sin 58:e plenarsession som hölls den 23–24 februari 2005 (sammanträdet den 23 februari).

Allmän bakgrund

Kommissionen har utarbetat ett förslag till Europaparlamentet och Europeiska rådet om att inrätta ett integrerat handlingsprogram inom livslångt lärande innefattande ett antal sektorsprogram/delprogram. Det integrerade programmet bygger på de nuvarande Sokrates och Leonardo da Vinci-programmen, eLearningprogrammet, Europass-initiativet samt olika typer av verksamhet som finansieras genom Europeiska gemenskapens handlingsprogram.

Förslaget fokuserar kring frågor som är betydelsefulla för den regionala och lokala politiska nivån d.v.s. för gräsrotsnivån och är därför av stort intresse för Regionkommittén. Kommissionens förslag behandlar emellertid nästan uteslutande europanivån och den nationella nivån. I texten finns i ytterst få fall hänvisning till den lokala och regionala nivån och dess betydelse för deltagande i utvecklingen och för realiserandet av detta program i Europa.

Enligt Eurostat är det i genomsnitt 19,6 % av EU:s ungdomar mellan 18 och 24 som inte förekommer i siffrorna för fortsatt utbildning (2001), och i varje års avgångsklasser är det 20–30 % som inte fullföljer fortsatt utbildning, vare sig den är yrkesinriktad eller allmän.

Medlemsstaternas utbildningsministrar och deras motsvarigheter i fjorton andra europeiska länder fastställde i Bolognadeklarationen (19 juni 1999) att man måste se till att Europas högre utbildningssektor får en attraktionskraft ute i världen som motsvarar Europas stora kulturella och vetenskapliga landvinningar.

I linje med slutsatserna från Europeiska rådet i Lissabon (mars 2000) uppmanade Europeiska rådet i Feira medlemsstaterna, rådet och kommissionen att fastställa enhetliga strategier och praktiska åtgärder i syfte att främja livslångt lärande för alla människor.

Mot denna bakgrund antog kommissionen sitt ”Memorandum om livslångt lärande” för att sätta igång en debatt över hela Europa om en övergripande strategi för att realisera livslångt lärande på individnivå och institutionell nivå samt inom det offentliga livets och privatlivets alla sfärer. Den anlägger ett synsätt på europeisk utbildning som innebär att fokus läggs på individens inlärande.

När europeiska ministrar med ansvar för högre utbildning sammanträdde i Prag (19 maj 2001) betonade de bland annat vikten av att göra den europeiska högre utbildningen attraktivare för studenter från Europa och andra delar av världen.

Vid Europeiska rådet i Stockholm (mars 2001) definierade man de mål som skall uppnås av de europeiska utbildnings- och yrkesutbildningssystemen. Rådet fastställde att tillgång till vägledning, kvalitetssäkring av tjänster, vägledningens roll i utvecklingen av mänskliga resurser och vägledning för att underlätta rörlighet när det gäller studier och anställning i Europa skulle vara prioriterade utvecklingsområden för genomförandet av arbetsprogrammet Utbildning 2010. Rådet i Barcelona (2002) upprättade ett arbetsprogram för att uppnå dessa mål.

Förslaget är en uppföljning till kommissionens meddelande till Europaparlamentet och rådet om utökat samarbete med tredje land inom högre utbildning (KOM(2001) 385 slutlig).

Vitboken: ”Nya insatser för Europas ungdom” tar upp ungdomars behov av ett flexibelt system för vägledning och rådgivning som kan stödja den fortlöpande tillgången till livslångt och livsvitt lärande.

År 2002 fattade kommissionen beslut om att förverkliga det europeiska området för livslångt lärande. Ett av de praktiska resultaten som kommissionen utvecklade tillsammans med Regionkommittén blev nätverket av läranderegioner för livslångt lärande, R3L. Projektet involverar 120 regioner i 17 nätverk inriktade på att utveckla genomgripande strategier för livslångt lärande.

I meddelande från kommissionen angående Europeiska unionens utbildningsprogram efter 2006 redogör kommissionen för sina planer för nya EU-program för ett nytt integrerat program för transnationell rörlighet och samarbete om livslångt lärande för EU:s medlemsländer, EES-/Eftaländerna och kandidatländerna som täcker både allmän och yrkesinriktad utbildning.

Rådets och kommissionens gemensamma delrapport ”Utbildning 2010” tar upp brådskande reformer för att genomföra Lissabonstrategin och betonar tre prioriterade områden: att koncentrera reformerna och investeringarna på nyckelfrågorna: Kunskapssamhället; Göra livslångt lärande till en realitet och Bygga upp ett utbildningens Europa. En ny delrapport väntas under 2006.

I november 2004 överlämnade Wim Kok, ordförande i högnivågruppen för halvtidsutvärderingen, sin rapport angående uppnådda resultat för Lissabonstrategin. En av rapportens slutsatser är att det går alldeles för långsamt att nå de uppställda målen. Det föreliggande förslaget om ett integrerat handlingsprogram inom livslångt lärande bör även ses i detta sammanhang. Den lokala och regionala nivån har stora möjligheter att aktivt bidra till att målen uppnås inom utbildningsområdet.

Regionkommittén har i olika sammanhang betonat betydelsen av att arbetet med det livslånga lärandet finns fast förankrat på den lokala och regionala nivån. Med tanke på frågans betydelse för samhällsorganisationen på lokal och regional nivå vill Regionkommittén aktivt medverka i utveckling och genomförande av satsningen på det livslånga lärandet.

Förslagets innehåll

Det integrerade programmet

De nya reglerna omfattar ett nytt samlat utbildningsprogram. Mobilitet, samarbetsprojekt och nätverksbygge för livslångt lärande. Det innefattar följande:

1. Sektorsprogrammen:
   - **Comenius**, för allmän utbildningsverksamhet för skolor till och med gymnasienivå,
   - **Erasmus**, för högre utbildning och avancerad yrkesinriktad utbildning på högskolenivå,
   - **Leonardo da Vinci**, för alla andra aspekter av yrkesinriktad utbildning, och
   - **Grundtvig**, för vuxenutbildning.
2. **Ett allmänt/transversalt program** omfattar de fyra huvudsakliga verksamheterna:
   - Samarbete inom gemenskapen vad gäller policy för livslångt lärande.
   - Särskilda hänsyn skall tas till språkundervisningen.
   - IKT-relaterad verksamhet skall inledas när sådan verksamhet inte omfattas av de särskilda programmen.
   - Spridningsverksamheten skall bli mer omfattande.
3. **Jean Monnet-programmet**, som skall stödja verksamhet som rör den europeiska integrationen samt europeiska institutioner och sammanslutningar på utbildningsområdet.

Ambitionsnivåer

Hela programpaketet för livslång utbildning och yrkesutbildning beräknas kosta ungefär 13 620 miljarder euro under sju år. Budgeten uppdelas på **fyra huvudmål** som nu är inskrivna i budgetplanen för 2007–2013.

Det övergripande målet är att livslångt lärande skall bidra till att gemenskapen utvecklas till ett framstående kunskapssamhälle. De tre delmålen är följande:

- Att 1 av 20 elever deltar i Comeniusverksamhet under perioden 2007–2013.
- Att uppnå tre miljoner Erasmusstudenter fram till 2011.
- Att skapa 150 000 praktikplatser årligen inom Leonardo da Vinci-programmet fram till 2013.
- Att 25 000 personer årligen deltar i transnationell verksamhet inom Grundtvig fram till 2013.

Regionkommitténs synpunkter

1. Regionkommittén välkomnar Europeiska kommissionens förslag om en samordning av EU:s utbildningsprogram i ett integrerat program för livslångt lärande. Kommittén ser detta som ett mycket betydelsefullt bidrag i ansträngningarna att mobilisera samtliga berörda aktörer för att påskynda förändringar inom grundutbildnings- och fortbildningssystemen och motsvara behoven i den nya kunskapsekonomins samt gemenskapens ambitioner vad gäller människornas delaktighet och ansvar i samhället.

2. Kommittén har tidigare framfört betydelsen av strategin för livslångt lärande och är angelägen att aktivt verka för att verksamheten med det integrerade programmet får ett kraftfullt genomslag och leder till ett betydelsefullt bidrag i demokratins och välfärdens tjänst .

2a. I samband med Regionkommitténs 10 års-jubileum den 17–18 november 2004 hölls en ungdomsdebatt. Ungdomsrepresentanterna framförde som en angelägen målsättning att ge varje elev en möjlighet att delta i utbytesprogram – för att få kännedom om andra kulturer, språk och den europeiska gemenskapen. Regionkommittén ser de nu föreslagna volymmålen som ett steg på vägen och instämmer i den långsiktiga målsättning som ungdomsrepresentanterna aktualiserat.

3. Europeiska rådet i Lissabon noterade att grundutbildning och yrkesutbildning är centrala verktyg för att EU skall kunna klara denna utmaning och se till att kunskapssamhället omfattar alla. På detta sätt kan EU uppnå sin fulla potential. Inom ramen för utbildningsinsatserna måste olika former för kunskapsinhämtande och kunskapsutveckling stimuleras för att stödja allt fler på ett mer framgångsrikt sätt.

Den lokala och regionala nivån har en nyckelroll att spela

4. Över hela Europeiska unionen har de lokala och regionala nivåerna centrala ansvarsuppgifter för de områden som tas upp i det föreliggande dokumentet.

5. I många europeiska länder ligger huvudmannaskapet för allmän utbildning, yrkesutbildning och vuxenutbildning på den regionala och lokala nivån. Det är här besluten om utbildningsaktiviteter fattas och verkställs. Den lokala och regionala nivån fungerar vidare som en del i det sociala partnerskapet, som koordinator för lokal och regional utveckling och tillväxt, och har därigenom intresse av att också utveckla arbetskraftens färdigheter.

6. Den fungerar även som sociala myndigheter, med ansvar för medborgarnas välfärd; detta gäller för såväl barn, vuxna som äldre. En annan uppgift är att bidra till att de mest utsatta grupperna kan vara delaktiga och integreras i samhället, särskilt personer med fysisk och/eller psykisk funktionsnedsättning. Den har också funktionen som arbetsgivare och har som sådan ett direkt intresse av att utveckla sina egna anställdas färdigheter.

7. I det lokala och regionala arbetet med europeiska utbildningsfrågor finns en viktig demokratiaspekt: möjligheten att delta, växa och bli bärare av det demokratiska samhället.

8. Det kan även konstateras att de lokala och regionala myndigheterna har en unik position när det gäller att gå in i konstruktiva partnerskap med arbetsmarknadsparterna och fortbildnings- och grundutbildningsinstitutioner för att skräddarsy utbudet av grundläggande och yrkesinriktad utbildning efter specifika lokala behov och krav.

9. Olika regionala och lokala samverkansprojekt har en starkt pådrivande roll för tillväxt och utveckling.

10. Genom utbildningsprogrammen når unionen direkt ut till medborgarna. Ingen annan EU-verksamhet berör så många människor varje år. Programmen stöder också moderniseringen av utbildningssystemen och engagerar enskilda att förbättra sin kompetens. Med tanke på den lokala och regionala nivåns uppgifter bör regionala aktörer vara en viktig målgrupp för insatser avseende programverksamheten på utbildningsområdet.

11. Ett utmärkt exempel på spridning och utveckling av livslångt lärande i Europa med regionala aktörer är nätverket av läranderegioner för livslångt lärande, R3L som tillskapades av kommissionen och Regionkommittén. Kommittén välkomnar flera liknande insatser inriktade på samverkan kring regional utveckling. Dessa kan snabbt få fäste och aktivt bidra till att stimulera den europeiska integrationen på gräsrotsnivå.

12. Den lokala och regionala nivån i Europa behöver engageras på ett tidigt stadium i programverksamheten på utbildningsområdet. Den får aldrig begränsas till att bli en passiv mottagare av uppnådda resultat vid programtidens slut.

Livslångt lärande-strategins genomslag i det integrerade programmet

13. Det livslånga lärandet bygger på tanken om fokus på lärandet snarare än undervisning och på individens kunskaps- och färdighetsutveckling snarare än på formella utbildningssystem.

14. Strategin sträcker sig från förskolan till vuxenutbildningen, beaktande olika former av lärande och utbildning. Det är nödvändigt att denna omspännande princip verkligen kommer att genomsyra det förslagna integrerade programmet och sektorsprogrammen.

15. Att utveckla kunskaper om mångfalden av europeiska kulturer och dess värde bör vara en uppgift för alla delprogram inte bara för Commenius.

16. Vikten av en hållbar utveckling, ekonomiskt, socialt och miljömässigt är en fråga i ett livslångt lärande-perspektiv som bör uppmärksammas i de gemensamma målen.

17. Av kommissionens memorandum framgår också därför att systemen för utbildning och praktiskt lärande blir integrerade i ett livslångt lärande-sammanhang. Kommissionen har tidigare framhållit att det integrerade programmet som tillskapas skall täcka såväl teoretisk utbildning som yrkesutbildning. Regionkommittén ser positivt på detta. Det har hittills varit en nackdel att de hittillsvarande programmen t.ex. Sokrates och Leonardo varit hänförda till olika regelverk och därmed olika procedurer.

18. Det faktum att grundläggande yrkesutbildning ligger inom Leonardo och eftergymnasial yrkesutbildning placerats inom Erasmus tydliggör ytterligare kravet på goda möjligheter till gränsöverskridande projekt.

19. Regionkommittén vill framhålla det nödvändiga i att samverkan mellan de olika sektorsprogrammen blir fullt möjliga. Såväl ”horisontella” som ”vertikala” projekt måste således möjliggöras och underlättas i ett program för livslångt lärande. Vi ser att den föreslagna strukturen öppnar för ett sådant närmare sektorsövergripande samarbete.

20. Regionkommittén anser dock att det skall finnas en tydlig *strävan mot* – inte bara en öppning för – en ökande samverkan mellan de olika delprogrammen. Detta utifrån det perspektiv som Europastrategin för livslångt lärande lägger.

Att tillgodose de aktuella kompetenskraven

21. Yrkesutbildningarna förändras snabbt över tiden. I en yrkesutbildning med livslångt lärande-perspektiv blir begrepp som kunskap och bildning viktiga inslag, och det ställs i dagens arbetsliv högre krav på exempelvis språkkunskaper.

22. Sociala färdigheter såsom, ansvarstagande, samarbetsförmåga, goda kamrat- och vuxenrelationer, kreativitet, förmåga till helhetssyn och kvalitetsmedvetenhet är också faktorer som blir viktiga i yrkesutbildning. Entreprenörskap, aktivt medborgarskap, jämställdhet samt motverkande av rasism och främlingsfientlighet är ytterligare exempel på ”allmänna” inslag som utgör en mycket viktig del av yrkesutbildning. Flera av dessa beståndsdelar finns med i det integrerade programmets särskilda mål, vilket ReK ser som positivt.

23. De allmänna utbildningarna måste i sin tur i ökad utsträckning vara öppna mot arbetslivet och kommande yrkesverksamhet genom exempelvis partssamarbete med företag, projektarbete, möjligheter att använda arbetslivets företrädare i undervisning m.m.

24. Regionkommittén ser att programmet kommer att kunna stimulera högre utbildning på ett värdefullt sätt. Detta är en mycket viktig förutsättning för regional utveckling.

25. Mycket av utvecklingen är också beroende av de *små och medelstora företagen*. Här har de anställda i många fall inte någon högre utbildning. Utbildningstraditionen varierar här. Därför är det viktigt att också stödja en programutveckling för dem i arbetslivet som har utbildningsbehov på grundläggande eller gymnasial nivå. Det är en angelägen fråga att utveckla utbildning och möjligheter till kunskapsutveckling på ett sådant sätt så att den når verksamma i de små och medelstora företagen.

26. Det är även viktigt att tydliggöra hur programmen på ett flexibelt sätt förmår svara mot politiska mål och behov som kan komma att utvecklas under programperioden.

27. Regionkommittén vill också understryka behovet av en fortlöpande process avseende fördelningen av medel till de olika programmen kopplat till budget och till målen för det integrerade programmet. Det innefattar också utveckling *mellan* delprogrammen samt möjligheten till omfördelning i syfte att i högre grad kunna stimulera utveckling och utbyte för elever med kortare utbildningsbakgrund.

Deltagarnas förutsättningar

28. Europaparlamentet har nyligen påpekat att de otillräckliga ekonomiska bidragen till utbytesstudenter hittills medför att det mest varit studenter från välbärgade familjer som haft möjlighet att ta del av utbytesprogrammen. Det är viktigt att medlemsstaterna garanterar de studerande en verklig möjlighet att ta del av utbytesprogrammen och att de garanteras en möjlighet att ta del av bidragen samt att ta hänsyn till de sökandes ekonomiska behov.

29. En högt prioriterad utvecklingsfråga för Regionkommittén – där det integrerade åtgärdsprogrammet för livslångt lärande kan få långtgående betydelse – gäller social integration. Det gäller omfattande och heterogena grupper av elever med olika stödbehov utifrån inlärningssvårigheter, social utsatthet och utanförskap, elever som hamnar i för dem främmande länder och kulturer. I dag ser vi att en stor grupp ungdomar med otillräckliga baskunskaper avbryter eller lämnar ungdomsskolan. Det bör finnas möjlighet att stödja en metodutveckling, kunskapsöverföring och insatser som stöd för dessa ungdomars utveckling.

30. Detta är en så pass viktig problematik att den bör komma till tydligt uttryck i målen för programmen och möjliggöras genom EU-program, nationella program samt regionala och lokala program. ”Second Chance Schools” är ett utmärkt exempel på europeiska nätverk i denna anda som bidrar till metodutveckling, kunskapsöverföring och verksamhetsutveckling.

31. Elever med funktionshinder och funktionsnedsättningar måste ges reella möjligheter att delta i det integrerade programmet.

32. När det gäller vuxnas deltagande i utbytesprogrammen bör även jämställdhetsaspekten uppmärksammas så att både män och kvinnor deltar. Särskild uppmärksamhet bör ges till dem som finns i yrkeslivet och behöver ny kunskap.

Grannskapsarbete

33. Regionkommittén välkomnar också grannskapsarbete genom deltagande av länder utanför gemenskapen. I detta sammanhang är det naturligt att peka på Europaparlamentets uttalande kring ”ett utvidgat europeiskt grannskap”. I sådana kontakter har samarbetet på regional och lokal nivå legat tidigt framme och förmått bryta ny mark i att skapa nya kontakter med de länder som nyligen blivit medlemmar i unionen. Regionkommittén ser det naturligt att ett sådant arbete på regional och lokal nivå fortsätter och vidareutvecklas med ytterligare länder.

Ansvarsfördelning

34. Regionkommittén understryker vikten av en tydlig ansvarsfördelning mellan gemenskapsnivå och nationell nivå avseende programarbetet. Så mycket som möjligt av den praktiska hanteringen bör hänföras till medlemsländerna. För att det kommande arbetet skall bli framgångsrikt förutsätts en decentraliserad struktur. I en sådan struktur är det också nödvändigt att den lokala och regionala nivån kommer att spela en aktiv roll.

35. Gemenskapsnivån bör – i linje med kommissionens förslag – arbeta med de frågor som avser mål, helhetssyn och överblick, övriga strategiska frågor, observation och analys samt uppföljning och utvärdering. Implementeringsfrågor, att fånga upp och sprida framgångsrika former av dessa blir även en uppgift för gemenskapsnivån. Regionkommittén anser att den lokala och regionala nivån bör ha en viktig roll att spela i implementering, förankring och spridning av de nya programmen.

36. Beslutsformer som innebär att ett ärende hanteras på två nivåer bör regelmässigt undvikas.

Synpunkter på komponenter i det integrerade programmet

37. Regionkommittén bedömer att det föreslagna integrerade programmet med de ambitionsnivåer som nu gäller får stor betydelse för främjandet av mobilitet, partnerskap, projekt och nätverk i Europa.

38. Mobilitetsprojekten är oerhört viktiga för den lokala och regionala nivån. Det är ofta de små, nationellt beslutade mobilitetsprojekten som här får betydelsefulla effekter och som stärker Europatanken, det aktiva medborgarskapet, och demokratifrågorna. Det är viktigt att det ges utrymme i projekten för öppenhet och möjligheter att dela med sig av erfarenheterna. På så sätt underlättas kunskapsspridning och implementering. Det ömsesidiga lärandet är en grundval i detta arbete.

39. I arbetet med mobilitetsprojekt är det nödvändigt att i större utsträckning etablera en nationell, regional och lokal beredskap som stöder en fortsatt mobilitet även efter ett projekt för att tillvarata de upparbetade strukturerna och kontakterna. Projekten bör bidra till att ta bort hinder och stimulera ett fortlöpande utbyte så att projekten blir en del av den reguljära verksamheten. Det är viktigt att ländernas former för studiefinansiering även omfattar möjligheter att studera delar av utbildningen i andra medlemsstater.

40. I utvecklingsprogrammen är det angeläget att utnyttja den kunskap som uppstår, t.ex. i form av expertpooler och liknade. Projekt som värdesätter olika former av lärande blir särskilt viktiga inom strategin för livslångt lärande. Utvecklingsprojektens banbrytande roll bör därför under vissa villkor medföra möjligheter till modifierad eller förändrad inriktning under projektets gång.

41. Regionkommittén bedömer att det föreslagna allmänna/transversala programmet får en stor betydelse som sammanhållande kraft samt för att svara för analyser och stödja policyutveckling. Andra viktiga uppgifter blir initierandet av nya projekt och nätverk samt att bidra till nya processer för att förverkliga utbildningsbehoven inom unionen. Det behöver därför åstadkommas ett samband mellan denna aktivitet och Regionkommittén med hänsyn till den regionala och lokala nivåns betydelse i utbildningssammanhang.

42. Jean Monnet-programmet får en strategisk roll för den europeiska integrationen inom högskola och forskning.

Kommitté

43. Regionkommittén vill framhålla att den kommitté som skall biträda kommissionen – artikel 10 i förslaget – bör arbeta med

— mål- och policyutveckling,

— fortlöpande följa och stimulera de gemensamma målen för det integrerade programmet,

— följa upp att Europastrategin för livslångt lärande verkligen får genomslag i de olika delprogrammen.

Denna kommitté bör ha ett övervakande ansvar för att det nu inte utvecklas barriärer mellan sektorsprogrammen. Det är också nödvändigt att det skapas samverkan mellan Regionkommittén och denna kommitté i det fortlöpande arbetet.

Volymmål

44. Regionkommittén ställer sig positiv till föreslagna volymmål, innebärande att en tredubbling av mobilitetsprogrammen avses ske. Det är högt ställda ambitioner som är bra för att stärka den europeiska gemenskapen och sammanhållningen. Användandet av volymmål får dock inte undanträngа programmens kvalitativa aspekter.

Förenkling av administrativa rutiner

45. Regionkommittén ser positivt på en förenkling/schablonisering av kostnadshanteringen. ReK har tidigare riktat uppmärksamheten på den administrativa bördans i många fall begränsande effekt för att få till stånd ansökningar. Många aktörer avstår från deltagande på grund av kraven på invecklade handlingar. Regionkommittén anser att administrations- och redovisningskraven skall stå i proportion till bidragets storlek. För mindre projekt skall inte kontrollen behöva vara lika omfattande och arbetskrävande som för mer omfattande projekt.

46. Kommittén vill samtidigt uppmärksamma att förutsättningar och förmåga för att kunna delta i program varierar, vilket kan påverka kostnadsbilden. Detta kan sammanhänga med exempelvis studieovana, funktionshinder, möjligheter att klara reskostnader och uppehälle eller olika regionala förutsättningar.

Namngivning

47. Regionkommittén vill också peka på att det nya programmet och dess olika delar ges entydiga funktionella benämningar på ett sätt som gör det tydligt och förståeligt oavsett vilket av de europeiska språken som används. Beteckningarna ”det integrerade programmet” respektive ”det allmänna/transversala programmet” kommer att skapa oklarheter och missförstånd.

48. Det bör på lämpligt sätt framgå att det ”integrerade programmet” utgör helheten i satsningen, att Comenius, Leonardo, Erasmus och Grundtvig liksom Jean Monnetprogrammet utgör delar av denna helhet. Det bör tydligt framgå att det allmänna/transversala programmet utgör en strategisk, övergripande funktion. Regionkommittén anser att denna fråga bör ägnas särskild omsorg.

Subsidiaritet och proportionalitet

49. Programmet kompletterar nationella eller regionala och lokala insatser. Den föreslagna rättsliga grunden ger möjligheter att bidra till detta. Programmet är främst verksamt på områden där medlemsstaterna inte kan agera på ett verksamt sätt. Det syftar inte till att påverka utbildningssystemens struktur och innehåll, utan inriktas på områden där det kan tillföra ett mervärde på europeisk nivå. Vad gäller proportionaliteten är förslaget upplagt så att det skall åstadkomma maximal förenkling.

Regionkommitténs förslag

1. Den lokala och regionala nivån måste mobiliseras på ett tidigt stadium i arbetet med ett integrerat program.

2. Lokala/regionala aktörer bör vara en viktig målgrupp för insatser avseende den europeiska utvecklingen och integrationen i allmänhet och programverksamheten på utbildningsområdet i synnerhet.

3. Det icke-formella och informella lärandet bör få en tydligare framtoning i dokumentet.

4. Ett sätt att undvika gränsdragningsproblem och hinder vore att söka uttrycka så mycket som möjligt av reglerna för tillträde till olika delar av det integrerade programmet i en gemensam artikel (*motsvarande förslagets artikel 4*) och att i motsvarande mån begränsa de specifika tillträdesreglerna för vart och ett av delprogrammen Comenius, Erasmus, Leonardo da Vinci och Grundtvig.

5. Det är nödvändigt att en motsvarande öppenhet nu också får genomslag i hur de föreslagna finansiella ramarna för delprojekten konstrueras.

6. Kopplingen mellan grundläggande och högre utbildning, mellan allmän och yrkesinriktad utbildning liksom mellan formellt, icke-formellt och informellt lärande behöver på ett medvetet sätt stärkas under programperioden.

7. Europastrategin om det livslånga lärandet bör tydligare komma till uttryck i det integrerade programmet och dess olika delar.

8. Regionkommittén anser att den lokala och regionala nivån skall ha en viktig roll att spela i implementering, förankring och spridning av det integrerade programmet och dess olika delar.

9. Regionkommittén önskar aktivt delta i processen med att föra ut, sprida och diskutera de resultat som åstadkoms i arbetet med sådana frågor på gemensamhetsnivå.

10. Det allmänna/transversala programmet får en strategisk funktion som sammanhållande kraft, för policyutveckling, utveckling av nya projekt, nätverk att analysera och bidra till nya mekanismer för att förverkliga utbildningsbehoven inom gemenskapen. Det behöver därför åstadkommas ett samband till Regionkommittén i denna verksamhet med hänsyn till den regionala och lokala nivåns betydelse i utbildningssammanhang.

Bryssel den 23 februari 2005

Regionkommitténs
ordförande
Peter STRAUB